

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 a kap. 2 § och 16 kap. 6 § i strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att strafflagen ändras så att den förhöjning som vid fastställandet av dagsbotens belopp görs på basis av den bötfälldes förmögenhet slopas.

I dag kan den bötfälldes förmögenhet höja dagsbotens belopp. Till grund för förmögenheten skall i första hand läggas den bötfälldes förmögenhet enligt den senast verkställda beskattningen. Efter att förmögenhetsskattelagen har upphävts fastställer skatteförvaltningen framöver inte mera den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet. Från skatteförvaltningen fås således inte längre i framtiden i elektronisk form sådana heltäckande uppgifter om mängden och värdet av en fysisk persons förmögenhet som behövs för bestämmandet av böter.

Det föreslås att omnämnandet av den bötfälldes förmögenhet stryks i strafflagens bestämmelser om dagsbotens belopp. Likaså föreslås det att omnämnandet av att den bötfälldes ger en myndighet väsentligt osanna eller vilseledande uppgifter om sin förmögenhet stryks i bestämmelsen om bötesfusk.

De uppgifter om en persons beskattningsbara förmögenhet som för närvarande förutsätts i lagen kan fås av skatteförvaltningen för fastställande av dagsbotens belopp t.o.m. den 31 oktober 2007. Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har blivit stadfäst, före den ovan nämnda tidpunkten.

INNEHÅLLFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis	4
2.2 Konsekvenserna av att förmögenhetsskattelagen upphävs	5
2.3 Förmögenheten vid bestämmandet av böter i vissa EU-länder	6
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Målsättning	7
3.2 Alternativ	7
3.3 De viktigaste förslagen	10
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	11
6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS INNEHÅLL	11
DETALJMOTIVERING	12
1 Lagförslag	12
Strafflagen	12
2 a kap. Om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot	12
16 kap. Om brott mot myndigheter	12
2 Ikraftträdande	12
3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	13
LAGFÖRSLAG	14
om ändring av 2 a kap. 2 § och 16 kap. 6 § i strafflagen	14
BILAGA	16
PARALLELLTEXT	16
Lag om ändring av 2 a kap. 2 § och 16 kap. 6 § i strafflagen	16

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Förmögenhetsskattelagen (1537/1992) har upphävts genom lagen om upphävande av förmögenhetsskattelagen (1141/2005), som trädde i kraft den 1 januari 2006. Förmögenhet beskattas inte längre vid beskattningen för 2006. Efter den 1 november 2007 innehåller den senast verkställda beskattningen således varken uppgifter om skatt som debiterats på grund av förmögenhet eller uppgifter om förmögenhet.

Enligt strafflagen skall den bötfälldes förmögenhet enligt den senast verkställda beskattningen i första hand läggas till grund för förmögenheten vid bestämmandet av böter. Förmögenheten beräknas enligt andra tillgängliga utredningar endast om den inte på ett tillförlitligt sätt kan utredas på basis av beskattningsuppgifterna. Genom förordning bestäms närmare att den bötfälldes beskattningsbara förmögenhet skall beaktas, om den överstiger 85 000 euro. Förhöjningen är dessutom större om den beskattningsbara förmögenheten överstiger 170 000 euro. Efter att förmögenhetsskatten har slopats är det inte längre möjligt att bestämma böterna utifrån uppgifterna om den beskattningsbara förmögenheten.

Enligt 19 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) kan skatteförvaltningen utan hinder av sekretesskyldigheten i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för bestämmande av dagsbetsbeloppet. Uppgifterna kan utan vederbörandes samtycke lämnas ut också med hjälp av teknisk anslutning. Justitie- och polisförvaltningen har upprättat en teknisk anslutning för ett program som beräknar bötesbeloppet. Datasystemet kallas i allmänspråket och även nedan i denna proposition bötesräknaren.

Dagsboten bestäms i domstol samt av åklagaren i strafforderförfarande, på basis av ett straffanspråk som skrivs ut av polisen. Förfarandet vid bestämmandet av böter i strafforderförfarande avviker till vissa delar från be-

slutsförfarandet hos andra myndigheter, t.ex. den prövning som görs vid beviljandet av sociala förmåner. De andra myndigheterna fattar i princip administrativa beslut inom sina respektive förvaltningsområden som kontorsarbete, och det finns då tid att bl.a. utreda sökandenas förmögenhet. Inom strafforderförfarandet bestäms böterna i de flesta fallen för vägtrafikbrott eller -förseelser, varvid polisen skriver ut straffanspråket på brottsplatsen, dvs. i praktiken i polisbilen. I praktiken skriver polisen endast i undantagsfall ut straffanspråk vid en senare tidpunkt för att omständigheter som inverkar på bötesbeloppet skall kunna utredas. De omständigheter som inverkar på storleken av dagsbotens belopp inklusive uppgifter om eventuell förmögenhet bör finnas omedelbart tillgängliga för polisen när straffanspråket skrivs ut. Detta begränsar polisens möjligheter att utreda uppgifterna om den bötfälldes förmögenhet.

Också åklagaren har tillgång till uppgifterna i bötesräknaren vid utfärdandet av en strafforder som grundar sig på ett straffanspråk. Om den bötfällda motsätter sig straffanspråket i fråga om bedömningen av betalningsförmågan, skall han eller hon enligt 11 § 3 mom. i lagen om strafforderförfarande själv tillställa åklagaren en utredning över sina inkomster och sin förmögenhet. Åklagaren kan också vid behov be polisen om ytterligare uppgifter om den bötfälldes inkomster och förmögenhet.

I domstolarna bestäms böter både vid muntlig huvudförhandling och i skriftligt förfarande enligt 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997). När det gäller den muntliga huvudförhandlingen kontrollerar domstolarna uppgifterna om den bötfälldes inkomster och förmögenhet i bötesräknaren, och domstolen kan också under behandlingens gång ställa frågor eller muntligt kontrollera uppgifterna med den bötfällda. I det nya skriftliga förfarandet är detta i princip inte möjligt. Tingsrätten kan dock även vid skriftligt förfarande av särskilda skäl uppmana en part att tillställa rätten en skriftlig utsaga om de frågor som tingsrätten bestämmer. Tingsrätten kan också med stöd av 5 a kap. 3 § i

BRL ge parterna tillfälle att avge en muntlig utsaga i tingsrättens kansli eller på platsen för sammanträdet. Enligt förarbetena till lagen (RP 271/2004 rd) kan det i vissa fall vara motiverat att svaranden dessutom också hörs muntligen om uttryckligen de omständigheter som inverkar på bestämmandet av påföljden. Trots att utsaga i första hand torde avse prövningen av längden på fängelsestraff, möjliggör bestämmelsen åtminstone i princip att domstolen och den åtalade diskuterar sådana uppgifter om inkomster och förmögenhet som hänför sig till dagsbotens belopp även vid ett skriftligt förfarande.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Systemet med dagsböter infördes i Finland 1921 (130/1921). Ända sedan systemet infördes har både den bötfälldes inkomst per dag och den bötfälldes förmögenhet beaktats vid fastställandet av dagsbotens belopp. Däremot fanns det inte förrän de gällande bestämmelserna trädde i kraft några bestämmelser i lag eller förordning om beloppet av den förhöjning som görs på basis av förmögenheten, utan man följde de anvisningar som meddelats polisen (Handbok i fastställande av påföljder i strafforder- och ordningsbotförfarande). Förmögenheten värderades till det gängse värdet, och uppgifter om förmögenhetens mängd och värde lämnades av den bötfällda.

Bestämmelserna om böter i strafflagen reviderades vid bötesreformen 1999 som ett led i totalrevideringen av strafflagen. I den gällande lagen ingår bestämmelser om dagsbotens belopp i 2 a kap. 2 § i strafflagen (39/1889) och i förordningen om dagsbotens belopp (609/1999), som utfärdats med stöd av strafflagen.

Enligt 2 a kap. 2 § 2 mom. i strafflagen kan dagsbotsbeloppet höjas på grund av den bötfälldes förmögenhet. Till grund för förmögenheten skall enligt 3 mom. i första hand läggas den bötfälldes förmögenhet enligt den senast verkställda beskattningen. Om den bötfälldes förmögenhet inte på ett tillförlitligt sätt kan utredas på basis av beskattningsuppgifterna eller om den väsentligt har föränd-

rats efter den senast verkställda beskattningen, kan den beräknas enligt andra tillgängliga utredningar. Enligt paragrafens 5 mom. bestäms genom förordning närmare om beaktande av förmögenhet.

I 4 § i förordningen om dagsbotens belopp sägs att om den bötfällda har en beskattningsbar förmögenhet på minst 85 000 euro, höjs dagsbotsbeloppet med 3 euro. Om förmögenheten är minst 170 000 euro, höjs dagsbotsbeloppet med 6 euro.

Också avkastningen av förmögenheten inverkar på dagsbotens belopp, eftersom både förvärvsinkomster och kapitalinkomster enligt 1 § i förordningen om dagsbotens belopp beaktas som inkomster för den bötfällda.

Med stöd av 1 § 2 mom. 4 punkten i förordningen avdras förmögenhetsskatt på samma sätt som andra skatter från den bötfälldes (brutto)inkomster när den bötfälldes nettointkomster beräknas.

Ett syfte med bötesreformen 1999 var att skapa ett system för att kontrollera uppgifter om den bötfälldes inkomst och förmögenhet som var så tillförlitligt som möjligt och som dessutom passade för ett summariskt bötesförfarande. Tidigare när systemet grundade sig på den bötfälldes egna uppgifter bedömdes det vara mycket vanligt att de bötfällda ljög om sina inkomster och sin förmögenhet (bötesfusk). Eftersom man samtidigt övergick till ett bötesystem som grundade sig på nettointkomsterna i stället för på bruttointkomsterna, behövdes det för bestämmandet av böterna också uppgifter om de skatter som debiterats den bötfällda. Av dessa orsaker bestämdes det vid reformen att beskattningsuppgifterna i första hand skulle läggas till grund för inkomsten och förmögenheten.

I dag läggs beskattningsuppgifterna till grund för förmögenheten vid bestämmandet av böter i fråga om såväl de förmögenhetslag som skall beaktas värderingen av förmögenheten (beskattningsbar förmögenhet). När böterna bestäms beaktas således endast sådana egendomsslag som är skattepliktiga men däremot inte skattefria egendom. Egendomen värderas också till det värde som den har vid förmögenhetsbeskattningen (beskattningsvärdet). Med beskattningsbar förmögenhet avses nettoförmögenheten, dvs. förmögenheten efter att de avdrag som god-

känts vid beskattningen (t.ex. barnavdrag) och skulderna har dragits av.

I rättsstatistiken finns det inte några uppgifter om hur den bötfälldes förmögenhet inverkar på dagsbotens belopp. Uppgifter om den förhöjning som görs på basis av den bötfälldes förmögenhet kan inte heller fås ur justitieförvaltningens verkställighetsregister, eftersom endast antalet dagsböter och det totala bötesbeloppet behöver registreras för verkställigheten av böterna. Polisen uppskattar att dagsboten höjs på basis av den bötfälldes förmögenhet i ca 1—2 % av fallen. Denna uppskattning får stöd av ett stickprov som gjordes vid beredningen av denna proposition och som omfattade straffanspråk som framställdes av polisen vid trafikbrott i huvudstadsregionen i juni 2006. Enligt stickprovet höjdes dagsbotens belopp på basis av förmögenheten i 16 av tusen fall. Stickprovet gjordes av straffanspråk som gällde trafikbrott, eftersom dagsbotens belopp i genomsnitt är högre för trafikbrott än för andra brott och de som gör sig skyldiga till trafikbrott därför sannolikt oftare också har förmögenhet än personer som bötfälls för andra brott.

I praktiken höjer förmögenheten således endast sällan dagsbotens belopp, eftersom de gränser som den beskattningsbara förmögenheten enligt förordningen skall överstiga för att dagsbotsbeloppet skall höjas är förhållandevis högt satta. I förarbetena till den lag genom vilken de nuvarande förhöjningarna infördes konstaterades det att avsikten är att t.ex. en vanlig bostad och en semesterbostad för eget bruk inte skall påverka bötesbeloppet, utan endast en betydande förmögenhet (RP 74/1998 rd).

År 2005 uppgick antalet fall när dagsböter bestämdes till nästan 285 000. I ca 237 000 av fallen bestämdes dagsboten genom ett beslut av åklagaren i strafforderförfarande. I merparten av dessa fall, dvs. ca 179 000, bestämdes böterna för vägtrafikbrott och -förseelser. Dagsbotens belopp var i genomsnitt 15 euro för trafikbrotten och i genomsnitt 7,3 euro för de övriga brotten. Bötesinkomsterna (av böter som dömts ut i domstol respektive bestämts i strafforderförfarande) uppgick till 61,7 milj. euro 2005.

2.2 Konsekvenserna av att förmögenhetsskattelagen upphävs

De uppgifter om den bötfälldes beskattningsbara förmögenhet som behövs för bestämmandet av böter fås i dag av skatteförvaltningen i form av uppgifter om den beskattningsbara nettoförmögenhet i euro som vid beskattningen fastställts för den bötfällda. Utifrån dessa uppgifter räknar bötesräknaren färdigt ut den förhöjning av dagsbotens belopp som skall göras på basis av förmögenheten. Den beskattningsbara förmögenheten syns också som en särskild post i euro i det kalkyleringsprogram som den myndighet som bestämmer böterna använder, dvs. i praktiken på bildskärmen i den dator eller mobiltelefon som använder programmet.

Också efter det att förmögenhetsskattelagen har upphävts samlar skatteförvaltningen in sådana uppgifter om förmögenhetsslag som behövs för beskattningen. Den skattskyldige är också fortfarande själv skyldig att för beskattningen meddela de förmögenhetsslag som anges i 10 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995), bl.a. fastigheter, aktier och andra värdepapper, andelar i öppna bolag och kommanditbolag samt tillgångar som hör till affärs- och yrkesverksamhet. I 17 § i skattestyrelsens beslut 1856/38/2006 om deklarationsskyldighet och anteckningar preciseras de förmögenhetsslag som omfattas av deklarationsskyldigheten.

Efter att förmögenhetsskatten har slopats fastställer skatteförvaltningen dock inte längre sedan beskattningen för 2005 har slutförts den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet. Skyldigheten att meddela tillgångar och skulder gäller framöver för skattekontrollen. De uppgifter som insamlats och meddelats för beskattningen är specificerande uppgifter som behövs för att identifiera förmögenheten, och de innefattar i allmänhet inte längre uppgifter om förmögenhetens värde. I fråga om de tillgångar som omfattas av deklarationsskyldigheten skall den skattskyldige eller någon annan tredje man för beskattningen meddela uppgifter om förmögenhetens slag och mängd samt andra uppgifter som behövs för att specificera tillgångarna. Pappersutskriften av de uppgifter som specificerar förmögenheten kan omfatta fle-

ra, t.o.m. tiotals, sidor. Skatteförvaltningen kan inte lämna justitie- och polisförvaltningen alla uppgifterna elektroniskt (t.ex. aktier i familjebolag). Framöver vore det således svårt att av skatteförvaltningen få heltäckande specificerande uppgifter om förmögenheten i sådan form att de kunde användas i bötesräknaren och läsas t.ex. på en mobiltelefons bildskärm.

Det är i allmänhet inte möjligt att uppskatta värdet av en förmögenhet utifrån de uppgifter som specificerar förmögenheten. Lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen (1142/2005), som stiftades i samband med att förmögenhetsskatten slopades, tillämpas endast vid beräkandet av företags nettoförmögenhet och vid bestämmandet av beskattningsvärdet för fastigheter som är föremål för fastighetsskatt. Värdet av förmögenhet beräknas utifrån de behov som gäller fastighetsbeskattningen och beräkningen av företagsförmögenhet och kan inte som sådant på ett naturligt sätt användas för värdering av fysiska personers förmögenhet.

Enligt 11 § i den upphävda förmögenhetsskattelagen var utgångspunkten för värderingen av tillgångar vid förmögenhetsbeskattningen egendomens gängse värde vid skatteårets utgång. I praktiken eftersträvades vid värderingen ett värde enligt det s.k. försiktiga gängse värdet. Exempelvis var beskattningsvärdet av aktier i noterade bolag 70 % av marknadsvärdet (RP 144/2005 rd). Det vid beskattningen fastställda beskattningsvärdet för egendom har således varit lägre än marknadsvärdet. Detta har även gällt sådan förmögenhet som lagts till grund för böter. Om den förhöjning av dagsbotens belopp som görs på basis av förmögenheten skulle kvarstå, borde man vid bestämmandet av förmögenhetens värde i dessa fall utgå från det gängse värdet, eftersom förmögenhetens värde i framtiden inte kan bestämmas utifrån beskattningsvärdena.

Med den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet avses nettoförmögenheten, dvs. förmögenheten efter att skulder och vissa avdrag som godkänts vid beskattningen har dragits av. Skatteförvaltningen får också framöver uppgifter om den skattskyldiges skulder antingen av tredje man, t.ex. ett penninginstitut, eller av den skattskyldige själv i

skattedeklarationen. I 17 § 2 mom. i skattestyrelsens beslut uppräknas de skulder som den skattskyldige skall uppge i sin skattedeklaration för beskattningen för 2006. Endast sådana uppgifter om skulder som lämnats av tredje man finns elektroniskt tillgängliga hos skattemyndigheterna i en relativt heltäckande form. Skulder som den skattskyldige själv har uppgett samt den skattskyldiges korrigeringar av uppgifter som lämnats av tredje man finns inte i elektronisk form. Följaktligen kan inte heller justitie- och polisförvaltningen få tillgång till dessa uppgifter i elektronisk form med hjälp av en teknisk anslutning.

2.3 Förmögenheten vid bestämmandet av böter i vissa EU-länder

Ett system med dagsbot tillämpas förutom i Finland också i bl.a. Sverige, Danmark och Tyskland. I dessa länder tillämpas systemet dock i en något mer begränsad utsträckning än i Finland. I Finland bestäms dagsböterna i de flesta fallen för vägtrafikbrott eller -förseelser, medan man i de ovan nämnda länderna i fråga om dessa i synnerhet vid fortkörning oftare bestämmer böter till ett fast belopp eller en påföljd i form av en administrativ avgift. I Danmark har dagsbotens tillämpningsområde begränsats enbart till böter som döms ut av domstol för brott enligt strafflagen.

I Sverige beaktas vid uppskattningen av dagsbotens belopp den bötfälldes inkomster, förmögenhet, försörjningsplikt och övriga ekonomiska omständigheter. Den bötfälldes förmögenhet höjer dagsbotens belopp med 25 kronor, om förmögenhetens nettovärde överstiger 400 000 kronor. Varje ökning av förmögenheten med 200 000 kronor som överstiger det ovan nämnda beloppet höjer dagsbotens belopp med 25 kronor. En eventuell bostad som gärningsmannen själv använder och skulder som hänför sig till den beaktas inte. Den bötfälldes inkomster och ekonomiska omständigheter utreds vid förundersökningen. Det finns inte några bestämmelser om grunderna för uppskattning av förmögenhetens värde. Till grund för beaktandet av förmögenheten och dess värde ligger i allmänhet den bötfälldes egna uppgifter.

I Danmark dömer endast domstolarna ut dagsböter för brott enligt strafflagen. Dagsbotens belopp motsvarar den bötfälldes genomsnittliga inkomst per dag, och den bötfälldes betalningsförmåga med hänsyn till kapitalinkomster, familjeförhållanden och övriga omständigheter beaktas. Värdefull egendom som den bötfällda äger inverkar på dagsbotens belopp, men hur egendomen skall beaktas bestäms närmare av domstolen utifrån en helhetsprövning. Polisen eller någon annan myndighet kan be andra myndigheter om att ur deras register få uppgifter som behövs för att fastställa böterna. Uppgifterna överlämnas i pappersform eller med hjälp av teknisk dataöverföring.

I Tyskland fastställer domstolarna dagsbotens belopp på basis av den bötfälldes ekonomiska och personliga omständigheter. Utgångspunkten för uppskattningen av dagsbotens belopp är den bötfälldes genomsnittliga nettointkomst per dag. Vid beräkningen av inkomsten per dag kan beaktas den bötfälldes inkomster, egendom och andra grunder. Förmögenhet inverkar dock i regel inte på bötesbeloppet. I praktiken beaktas den bötfälldes förmögenhet endast i undantagsfall, om ett räknesätt som enbart grundar sig på nettointkomsterna skulle leda till att bötesbeloppet för en förmögen gärningsman skulle bli mycket lågt.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att se över bestämmelserna om beaktande av förmögenhet vid bestämmandet av böter så att systemet med dagsböter, som grundar sig på en bedömning av den bötfälldes betalningsförmåga, skall upplevas som rättvist och tillförlitligt. Bestämmelserna bör vara enkla och tydliga och förfarandet så effektivt som möjligt från administrativ synpunkt.

Vid översynen bör i synnerhet beaktas särdragen i strafforderförfarandet i jämförelse med andra myndigheter som behöver uppgifter om inkomster och förmögenhet och dessa myndigheters informationsbehov. I princip är det möjligt att utreda uppgifterna om den

bötfälldes inkomster och förmögenhet vid muntlig förhandling i domstolen och, så som sägs i inledningen, i viss mån också vid ett skriftligt förfarande. Inom strafforderförfarandet måste straffanspråket däremot i merparten av fallen skrivas ut på platsen för brottet eller förseelsen. Utgångspunkten är att polisen med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt skall ha omedelbar tillgång till de omständigheter som inverkar på dagsbotens belopp när straffanspråket skrivs ut. Också på grund av det stora antalet fall (mer än 237 000 per år) bör böter i strafforderförfarande kunna bestämmas på ett så enkelt och klart sätt som möjligt.

3.2 Alternativ

Vid beredningen av propositionen har man utrett olika alternativ för att beakta förmögenheten vid bestämmandet av böter efter det att förmögenhetsskattelagen har upphävts. Dessa alternativ behandlas utförligt i arbetsgruppsbetänkandet Förhöjningen av böter på basis av förmögenhet (Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2007:2).

Det alternativet att domstolen, polisen eller åklagaren skulle utreda mängden och värdet av den bötfälldes förmögenhet utan att som i dag ha tillgång till skattestyrelsens uppgifter om den beskattningsbara förmögenheten skulle vara förenat med stora praktiska problem. Detta gäller i synnerhet strafforderförfarandet, inom vilket merparten av böterna bestäms. I praktiken skulle det vara mycket svårt för myndigheterna att på ett tillförlitligt sätt utreda den bötfälldes tillgångar och beloppet av de skulder som skall dras av från dem på basis av andra källor än beskattningsuppgifterna t.ex. på platsen för ett trafikbrott.

Att skjuta upp delgivningen av en strafforder så att den bötfälldes förmögenhet kan utredas skulle i praktiken vara rationellt endast i undantagsfall och om antalet fall är tillräckligt litet. Därför har man utrett en modell enligt vilken den bötfälldes förmögenhet behöver utredas särskilt endast om den överstiger ett visst belopp i euro, som sätts tillräckligt högt. Modellen är dock inte genomförbar, eftersom det inte ur myndighetskällor går att få uppgifter om värdet av en bötfällds totala

förmögenhet, så att man t.ex. på platsen för ett vägtrafikbrott skulle kunna gallra ut de fall som skall utredas särskilt.

Vid beredningen av propositionen utredde också en modell enligt vilken de uppgifter om förmögenhet som meddelats skatteförvaltningen skulle användas vid beaktandet av förmögenheten. Skatteförvaltningen samlar framöver in uppgifter om vissa tillgångar och skulder för verkställandet av beskattningen. Det är dock i princip mycket svårt att vid bestämmandet av böter motivera att olika förmögenhetsslag behandlas på olika sätt, eftersom den bötfälldes allmänna betalningsförmåga skall utgöra grund för böterna. Det skulle vara svårt att motivera varför t.ex. enbart vissa aktier, dvs. aktier om vilka elektroniska uppgifter kan fås från skatteförvaltningen, beaktas vid bestämmandet av böter, medan andra aktier som skatteförvaltningen inte har elektroniska uppgifter om (aktier i familjebolag) inte beaktas. Dessutom kan de förmögenhetsslag som skall meddelas skatteförvaltningen ändras enligt beskattningsbehoven genom det beslut som skattestyrelsen meddelar varje år. Detta skulle omedelbart ha återverkningar på lagstiftningen om bestämmande av böter. Det värde som vid beskattningen fastställs för de olika förmögenhetsslagen är också avsett för företags- eller fastighetsbeskattningens behov och kan inte som sådant tillämpas i fråga om fysiska personers förmögenhet. Det är inte möjligt att begränsa den förmögenhet som skall beaktas vid bestämmandet av böter och som polis- och rättsmyndigheterna skall utreda endast till de förmögenhetsslag som meddelas skatteförvaltningen utan att det uppstår stora principiella och praktiska problem.

Av de orsaker som anges ovan har det i propositionen ansetts att det i framtiden inte är ändamålsenligt att använda polisens, åklagarens och domstolarnas resurser till att utreda bötfällda personers förmögenhet för en eventuell förhöjning av dagsbotens belopp.

I propositionen behandlas således två praktiskt genomförbara alternativ. Den första modellen går ut på att den bötfällda själv uppger sin nettoförmögenhet och den andra på att förmögenheten inte längre beaktas vid bestämmandet av böter.

Ett system som grundar sig på den bötfälldes uppgift om sin förmögenhet skulle förutsätta att den bötfällda skulle kunna fastställa det gängse värdet på sin förmögenhet och beloppet av sina skulder på ett tillförlitligt och korrekt sätt vid bötfällningen, t.ex. på platsen för ett vägrafikbrott. Det skulle i praktiken i många fall vara mycket svårt.

Ett av huvudsyftena med bötesreformen 1999 var att avskaffa det system som grundade sig på den bötfälldes egna uppgifter och övergå till ett system som är så tillförlitligt som möjligt och lämpar sig för ett summariskt förfarande. I det nya systemet grundade sig uppgifterna om inkomst och förmögenhet på beskattningsuppgifterna. Tidigare när systemet grundade sig på den bötfälldes egna uppgifter uppskattades det att det var mycket vanligt att man ljög om sina inkomster och sin förmögenhet (bötesfusk). Det ansågs då att bötesfusket minskade hela straffsystemets trovärdighet (RP 74/1998 rd).

Alternativen för att minska bötesfusket genom att utveckla möjligheterna att kontrollera förmögenheten och dess värde är begränsade. Justitieministeriets arbetsgrupp för strafforder och ordningsbot föreslår i sitt betänkande (se avsnitt 6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll) att polisens befogenheter i syfte att spara på åklagarnas resurser utvidgas så att böterna framöver uteslutande bestäms av polisen om dagsböternas antal uppgår till högst 15–20. Om planerna förverkligas kommer polisen att bestämma merparten av böterna utan att de fastställs av åklagaren. Med tanke på bötesfusket skulle detta innebära att en av de möjligheter myndigheterna har att kontrollera uppgifterna om den bötfälldes förmögenhet vid bötesförfarandet försvinner. Samtidigt försvinner också den nuvarande möjligheten för den bötfällda att rätta uppgifterna om sin inkomst och förmögenhet genom att tillställa åklagaren ytterligare information om dessa.

I ett system där den bötfällda själv skall lämna uppgifter om sin förmögenhet skulle risken för att bli fast för att ha ljugit om uppgifterna, dvs. bötesfusk, i praktiken vara mycket liten, och efter den ovan nämnda totalreformen av strafforderförfarandet skulle denna risk minska ytterligare. Ett system där böterna bestäms på basis av den bötfälldes

egna uppgifter om sin förmögenhet skulle delvis innebära en återgång till det tidigare systemet, som ansågs vara orättvist och möjliggjorde bötesfusk. Av dessa orsaker har det i propositionen inte ansetts ändamålsenligt att den bötfälldes egna uppgifter om sin förmögenhet skall läggas till grund för förmögenheten vid bestämmandet av böter.

Ett tredje alternativ är att slopa den förhöjning av dagsbotens belopp som görs på basis av den bötfälldes förmögenhet.

I den gällande lagen har det ansetts viktigt att dagsbotens belopp kan höjas på basis av den bötfälldes förmögenhet för att man skall kunna beakta de fall när den bötfällde har en stor egendomsmassa och således har betalningsförmåga som är orealiserad och inte syns vid den tidpunkten när böterna bestäms. Eftersom egendomen är en omständighet som inverkar på den bötfälldes betalningsförmåga har det ansetts vara rättvist att den beaktas när böterna bestäms. Det skulle dock vara problematiskt att basera förhöjningen enbart på en bedömning av hur egendomsmassan inverkar på den bötfälldes faktiska betalningsförmåga. Eftersom också den avkastning som fås av förmögenheten (kapitalinkomsterna) inverkar på bötesbeloppet, innebär den förhöjning som görs på basis av förmögenheten också att den bötfälldes egendom i dag höjer bötesbeloppet två gånger.

Delvis på grund av dessa problem har de i förordning fastställda gränserna för den förmögenhet som höjer bötesbeloppet satts relativt högt i dag. Förhöjningen har på detta sätt begränsats till att gälla endast bötfällda som har en betydande förmögenhet. Bakgrunden till denna lösning var en önskan om att systemet skall vara så enkelt som möjligt (RP 74/1998 rd). En annan orsak till att man valde denna lösning var dock också att sedvanlig egendom som den bötfällde själv använder i allmänhet inte nämnvärt har ansetts öka den bötfälldes dagliga betalningsförmåga.

På grund av de föreskrivna förmögenhetsgränserna har den förhöjning av dagsbotens belopp som görs på basis av den bötfälldes förmögenhet i praktiken varit av liten betydelse. Eftersom uppgifter om den beskattningsbara förmögenheten i framtiden inte

mera kan fås av skattemyndigheterna och man således inte längre har tillgång till heltäckande uppgifter om mängden och värdet av en fysisk persons totala förmögenhet, skulle det i praktiken vara mycket svårt att utreda förmögenhetens mängd och värde när böterna bestäms. Det bör därför övervägas om det av rättviseskäl är så viktigt att förmögenhet beaktas vid bestämmandet av dagsbotens belopp att det vore motiverat att lägga ner ännu mer myndighetsresurser än i dag på att utreda förmögenhetens mängd och värde.

I allmänhet anses det vara både rättvist och motiverat att dagsbotsbeloppet skall höjas i de fall när den bötfällde är en förmögen höginkomsttagare. Om förmögenheten ger avkastning inverkar den dock på dagsbotens belopp redan genom kapitalinkomsterna, eftersom dessa vid sidan av förvärvsinkomster beaktas i böterna. För en höginkomsttagare blir dagsbotsbeloppet således mycket stort redan på basis av förvärvs- och kapitalinkomsterna, medan effekten av den förhöjning som görs på basis av förmögenheten i dag är ytterst liten när det gäller dessa personer. Om t.ex. den bötfällde har förvärvs- och kapitalinkomster på 10 000 euro netto men saknar förmögenhet är dagsbotsbeloppet 162 euro. Om den bötfällde har en förmögenhet på mer än 85 000 euro höjs dagsbotsbeloppet med stöd av de gällande bestämmelserna med tre euro till 165 euro, och om förmögenheten överstiger 170 000 euro höjs dagsbotsbeloppet med sex euro till 168 euro. I exemplet ovan leder förmögenheten således till att dagsbotens belopp för höginkomsttagaren höjs med 1,8 eller 3,7 %.

För en medelinkomsttagare som har förvärvs- och kapitalinkomster på 2 000 euro netto per månad och saknar förmögenhet är dagsbotens belopp 29 euro. En förmögenhet på mer än 85 000 euro i samma inkomstklass höjer dagsbotens belopp till 32 euro och en förmögenhet på mer än 170 000 euro höjer beloppet till 35 euro. Uttryckt i procent höjer förmögenheten dagsbotens belopp med 10,3 eller 20,7 % i dessa fall.

Om den bötfällde har förvärvs- och kapitalinkomster på 500 euro netto per månad och således klassificeras som småinkomsttagare, bestäms dagsboten till det minsta beloppet, 6 euro. Om den bötfällde har en förmögenhet

på mer än 85 000 euro höjs dagsbotsbeloppet dock till 7 euro, och om förmögenheten överstiger 170 000 euro höjs beloppet till 10 euro i samma inkomstklass. För en småinkomsttagare som har en betydande förmögenhet höjs dagsbotsbeloppet således med 16,7 eller 66,7 % i dessa fall.

Enligt de gällande bestämmelserna höjer förmögenheten således proportionellt sett små- och medelinkomsttagarnas böter mest, medan dess relativa betydelse för höginkomsttagare är liten. Förhöjningen inverkar relativt sett mest på dagsbotsbeloppet för en bötfälld med mycket små inkomster som har en betydande förmögenhet som av en eller annan orsak inte ger någon avkastning (kapitalinkomst). I dessa fall kan en förhöjning av dagsbotens belopp på grund av förmögenheten eventuellt anses motiverad av rättviseskäl. En närmare granskning skulle sannolikt visa att till denna grupp hör t.ex. sådana fall där en änka efter sin makes död bor kvar i en värdefull aktiebostad eller fastighet eller där en make som är arbetslös eller arbetar i hemmet äger en del av familjens gemensamma egendom. Denna typ av egendom som ofta används av den bötfällda själv eller av hans eller hennes familj kan inte alltid anses öka den bötfälldes betalningsförmåga. Den ovan nämnda särskilda gruppen är också marginell. År 2005 fanns det 1 210 skattskyldiga över 15 år som hade en beskattningsbar inkomst på mindre än 6 000 euro och samtidigt en beskattningsbar förmögenhet som översteg den nuvarande maximigränsen för förhöjning av dagsbotens belopp, dvs. 170 000 euro.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att den förhöjning av dagsbotens belopp som görs på basis av den bötfälldes förmögenhet skall slopas.

Om förhöjningen skulle bibehållas skulle det i framtiden uppstå stora problem vid det praktiska genomförandet av den. I praktiken skulle det vara nästan omöjligt att värdera en persons egendom till det gängse värdet på ett tillförlitligt sätt när böterna bestäms. Svårigheterna att värdera uppgifterna om förmögenheten och avsaknaden av tillräckliga medel för att kontrollera uppgifterna skulle leda

till ökat bötesfusk. Detta skulle minska bötesystemets trovärdighet och dess acceptans bland medborgarna.

Förhöjningens praktiska betydelse har varit liten. Också med tanke på en jämlik behandling av olika inkomstgrupper är förhöjningen av relativt liten betydelse. Trots att förhöjningen slopas inverkar avkastningen av den bötfälldes förmögenhet fortfarande på bötesbeloppet, eftersom kapitalinkomster beaktas i dagsbotens belopp. Det är skäl att koncentrera polisens, åklagarnas och domstolarnas resurser till brottsutredningen och förverkligandet av straffansvar, och förfarandet vid bestämmandet av påföljderna bör vara så enkelt och klart som möjligt.

I propositionen föreslås det att 2 a kap. 2 § 2, 3 och 4 mom. i strafflagen ändras så att omnämnandena av den bötfälldes förmögenhet stryks. Det föreslås också att omnämnandet i 16 kap. 6 § i strafflagen av att någon ger myndigheterna väsentligt osanna eller vilseledande uppgifter om sin förmögenhet stryks.

4 Propositionens konsekvenser

Av avsnitt 3.2 Alternativ ovan framgår vilka konsekvenser slopandet av den förhöjning som görs på basis av förmögenheten har i fråga om olika inkomstgrupper.

Det är inte möjligt att få fram exakta uppgifter om förhöjningen ur rättsstatistiken. Det finns därför inte tillförlitliga uppgifter om hur förhöjningen inverkar på statens bötesinkomster. Förhöjningen tillämpas sannolikt oftast när böter bestäms för vägtrafikbrott, eftersom de som döms till böter för dessa brott har större inkomster än de som bötfälls för andra brott. Antalet fall där dagsböter bestäms för vägtrafikbrott uppgår till 179 000 per år, och enligt polisens uppskattning höjs dagsbotens belopp på basis av den bötfälldes förmögenhet i 1–2 % av fallen. Antalet dagsböter som bestäms för trafikbrott är i genomsnitt 15. Utifrån dessa uppgifter beräknas förhöjningen inbringa staten ca 200 000–250 000 euro per år. Bötesinkomsterna kommer således att minska något till följd av propositionen. Denna minskning kompenseras delvis av den inbesparing som kan göras i polisens, åklagarnas och domstolarnas arbete. Strykandet av uppgifterna om

förhöjningen i bötesräknaren medför endast obetydliga datatekniska kostnader, som kan täckas med de befintliga resurserna. Att förhöjningen slopas har inte någon statsekonomisk betydelse.

5 Beredningen av propositionen

Justitieministeriet tillsatte den 15 december 2006 en arbetsgrupp för att bereda de ändringar som sloandet av förmögenhetsskatten medför när det gäller beaktandet och värderingen av den bötfälldes förmögenhet vid bestämmandet av dagsbotens belopp. I arbetsgruppen fanns företrädare för inrikesministeriet, finansministeriet, Riksåklagarämbetet och Justitieförvaltningens datateknikcentral. Arbetsgruppens förslag, Förhöjningen av böter på basis av förmögenhet, som hade formen av en regeringsproposition överlämnades till justitieministeriet den 21 februari 2007 (Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2007:2). Betänkandet sändes på remiss till 21 myndigheter, organisationer och sakkunniga, som företrädde statsförvaltningen, rättsväsendet, polisen, åklagarna, fackorganisationerna inom rättsområdet och

sakkunniga i straffrätt vid universiteten. Arbetsgruppens förslag om att slopa den förhöjning som görs på basis av förmögenheten understöddes av nästan samtliga remissinstanser. Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet på basis av arbetsgruppens förslag och de utlåtanden som erhållits om det.

6 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Justitieministeriet tillsatte den 12 april 2006 en arbetsgrupp med uppdrag att sammanställa ett förslag till regeringens proposition angående det summariska straffrättsliga förfarandet utanför domstol. Arbetsgruppen för strafforder och ordningsbot överlämnade sitt betänkande till justitieministeriet den 4 april 2007 (Justitieministeriet, arbetsgruppsbetänkande 2007:3). Arbetsgruppens förslag till revidering av strafforderförfarandet har till nödvändiga delar beaktats i den nu aktuella propositionen (se avsnitt 3.2 Alternativ).

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**Strafflagen****2 a kap. Om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot**

2 §. Dagsbotens belopp. I paragrafen föreskrivs om grunderna för fastställandet av dagsbotens belopp. Eftersom det i propositionen föreslås att dagsbotens belopp inte längre skall höjas på basis av den bötfälldes förmögenhet, föreslås det att omnämmandet av att den bötfälldes förmögenhet inverkar på dagsbotens belopp skall strykas. I 2 mom. stryks omnämmandet av att dagsbotens belopp kan höjas på basis av den bötfälldes förmögenhet. I 3 mom. stryks omnämmandet av att till grund för förmögenheten i första hand skall läggas den bötfälldes förmögenhet enligt beskattningen samt omnämmandet av att förmögenheten kan beräknas enligt andra tillgängliga utredningar, om den bötfälldes förmögenhet inte på ett tillförlitligt sätt kan utredas på basis av beskattningsuppgifterna.

Enligt paragrafens gällande 5 mom. bestäms genom förordning närmare om beaktandet av förmögenhet. Det föreslås att omnämmandet av förmögenhet stryks i momentet. När den föreslagna lagen träder i kraft kommer också förordningen om dagsbotens belopp att ändras så att omnämmandet av förmögenhetsskatt som en skatt som skall dras av från inkomsten i förordningens 1 § stryks. Förordningens 4 §, där det föreskrivs om de belopp med vilka dagsboten höjs på grund av den bötfälldes förmögenhet, upphävs.

16 kap. Om brott mot myndigheter

6 §. Bötesfusk. Enligt den gällande paragrafen kan den göra sig skyldig till bötesfusk som i syfte att bereda sig ekonomisk vinning ger en myndighet för fastställande av böter väsentligt osanna eller vilseledande uppgifter om sina inkomster, sin förmögenhet, sin för-

sörjningsplikt eller om någon annan omständighet som inverkar på hans betalningsförmåga. Eftersom det i propositionen föreslås att förmögenheten inte längre skall beaktas när böter bestäms, föreslås det att omnämmandet av att någon ger en myndighet väsentligt osanna eller vilseledande uppgifter om sin förmögenhet stryks i paragrafen.

2 Ikraftträdande

De uppgifter om den beskattningsbara förmögenheten som i dag föreskrivs i lagen kan fås av skatteförvaltningen för bestämmandet av böter t.o.m. den 31 oktober 2007. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har blivit stadfäst, före nämnda tidpunkt.

Enligt 2 a kap. 2 § 4 mom. i strafflagen bestäms dagsboten i allmänhet i domstol enligt de uppgifter som gäller under rättegången och i strafforderförfarande enligt de uppgifter som gäller när straffanspråket framställs. Syftet med bestämmelsen är att den bötfälldes betalningsförmåga vid den tidpunkt när han eller hon döms och inte betalningsförmågan vid den tidpunkt när brottet begicks skall läggas till grund för böterna, samt att med avseende på tidpunkten ange vilka (beskattnings)uppgifter som skall läggas till grund för böterna. När det gäller en strafforder berättigar bestämmelsen i princip åklagaren att lita på de uppgifter om inkomst och förmögenhet som polisen redan en gång har rätt ut vid den tidpunkt när straffanspråket framställdes (RP 74/1998 rd, s. 35/II).

Enligt 3 kap. 2 § 1 mom. i strafflagen tillämpas på ett brott den lag som gällde när brottet begicks. I paragrafens 2 mom. föreskrivs om den s.k. principen om lindrigare lag. Gäller när domen meddelas en annan lag än den som gällde när brottet begicks, skall enligt nämnda princip den nya lagen tillämpas, om den är lindrigare. Av 3 kap. 2 § 2 mom. i strafflagen följer att om ett straffanspråk har framställts innan den nu aktuella lagen har trätt i kraft, och straffordern

utfärdas efter lagens ikraftträdande, skall åklagaren tillämpa principen om lindrigare lag när böterna bestäms. I praktiken skall åklagaren således när en strafforder utfärdas efter det att lagen trätt i kraft slopa en förhöjning som gjorts på basis av den bötfälldes förmögenhet och som grundar sig på ett straffanspråk som framställts innan lagen trätt i kraft.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen innehåller inte några förslag som skulle vara problematiska med tanke på grundlagen. Enligt regeringen kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 2 a kap. 2 § och 16 kap. 6 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 a kap. 2 § och 16 kap. 6 §, sådana
de lyder, den förstnämnda i lag 550/1999 och den sistnämnda i lag 563/1998, som följer:

2 a kap.

Om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot

2 §

Dagsbotens belopp

Dagsbotsbeloppet skall fastställas så att det är skäligt i förhållande till den bötfälldes betalningsförmåga.

Som ett skäligt dagsbotsbelopp skall anses en sextiondedel av den bötfälldes genomsnittliga månadsinkomst, från vilken har avdragits de skatter och avgifter som bestäms genom förordning av statsrådet samt ett fast baskonsumtionsavdrag. Dagsbotsbeloppet kan sänkas på grund av den bötfälldes försörjningsplikt.

Till grund för månadsinkomsten skall i första hand läggas den bötfälldes inkomst enligt den senast verkställda beskattningen. Om den bötfälldes inkomster inte på ett tillförlitligt sätt kan utredas på basis av beskattningsuppgifterna eller om de väsentligt har förändrats efter den senast verkställda beskattningen, kan de beräknas enligt andra tillgängliga utredningar.

Dagsboten bestäms i domstol enligt de uppgifter som gäller under rättegången och i strafforderförfarande enligt de uppgifter som gäller när straffanspråket framställs. Åklagaren bestämmer dock böterna enligt de uppgifter som gäller när straffordern utfärdas, om det har framkommit att betalningsförmågan hos den som mottagit straffanspråket har förändrats väsentligt jämfört med de uppgifter som gällde då anspråket framställdes.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare hur den genomsnittliga månadsinkomsten skall beräknas och hur dagsbotsbeloppet skall avrundas, samt om baskonsumtionsavdragets belopp, om beaktande av försörjningsplikt och om dagsbotens minimibelopp.

16 kap.

Om brott mot myndigheter

6 §

Bötesfusk

Den som i syfte att bereda sig ekonomisk vinning ger en myndighet för fastställande av böter väsentligt osanna eller vilseledande

uppgifter om sina inkomster, sin försörjningsplikt eller om någon annan omständighet som inverkar på betalningsförmågan, skall för *bötesfusk* dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 1 juni 2007

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 2 a kap. 2 § och 16 kap. 6 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 a kap. 2 § och 16 kap. 6 §, sådana de lyder, den förstnämnda i lag 550/1999 och den sistnämnda i lag 563/1998, som följer:

Gällande lydelse

2 a kap.

Om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot

2 §

Dagsbotens belopp

Dagsbotsbeloppet skall fastställas så att det är skäligt i förhållande till den bötfälldes betalningsförmåga.

Som ett skäligt dagsbotsbelopp skall anses en sextiondedel av den bötfälldes genomsnittliga månadsinkomst, från vilken har avdragits de skatter och avgifter som bestäms genom förordning *av statsrådet* samt ett fast baskonsumtionsavdrag. Dagsbotsbeloppet kan sänkas på grund av den bötfälldes försörjningsplikt *och höjas på grund av hans förmögenhet*.

Till grund för månadsinkomsten och förmögenheten skall i första hand läggas den bötfälldes inkomst *och förmögenhet* enligt den senast verkställda beskattningen. Om den bötfälldes inkomster *och förmögenhet* inte på ett tillförlitligt sätt kan utredas på basis av beskattningsuppgifterna eller om de väsentligt har förändrats efter den senast verkställda beskattningen, kan de beräknas enligt andra tillgängliga utredningar.

Dagsboten bestäms i domstol enligt de uppgifter som gäller under rättegången och i strafforderförfarande enligt de uppgifter som gäller när straffanspråket framställs. Åklagaren bestämmer dock böterna enligt de uppgifter som gäller när straffordern utfärdas, om

Föreslagen lydelse

2 a kap.

Om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot

2 §

Dagsbotens belopp

Dagsbotsbeloppet skall fastställas så att det är skäligt i förhållande till den bötfälldes betalningsförmåga.

Som ett skäligt dagsbotsbelopp skall anses en sextiondedel av den bötfälldes genomsnittliga månadsinkomst, från vilken har avdragits de skatter och avgifter som bestäms genom förordning samt ett fast baskonsumtionsavdrag. Dagsbotsbeloppet kan sänkas på grund av den bötfälldes försörjningsplikt.

Till grund för månadsinkomsten skall i första hand läggas den bötfälldes inkomst enligt den senast verkställda beskattningen. Om den bötfälldes inkomster inte på ett tillförlitligt sätt kan utredas på basis av beskattningsuppgifterna eller om de väsentligt har förändrats efter den senast verkställda beskattningen, kan de beräknas enligt andra tillgängliga utredningar.

Dagsboten bestäms i domstol enligt de uppgifter som gäller under rättegången och i strafforderförfarande enligt de uppgifter som gäller när straffanspråket framställs. Åklagaren bestämmer dock böterna enligt de uppgifter som gäller när straffordern utfärdas, om

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

det har framkommit att betalningsförmågan hos den som mottagit straffanspråket har förändrats väsentligt jämfört med de uppgifter som gällde då anspråket framställdes.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare hur den genomsnittliga månadsinkomsten skall beräknas och hur dagsbotsbeloppet skall avrundas, samt om baskonsumtionsavdragets belopp, om beaktande av försörjningsplikt och förmögenhet och om dagsbotens minimibelopp.

16 kap.

Om brott mot myndigheter

6 §

Bötesfusk

Den som i syfte att bereda sig ekonomisk vinning ger en myndighet för fastställande av böter väsentligt osanna eller vilseledande uppgifter om sina inkomster, sin förmögenhet, sin försörjningsplikt eller om någon annan omständighet som inverkar på hans betalningsförmåga, skall för *bötesfusk* dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

det har framkommit att betalningsförmågan hos den som mottagit straffanspråket har förändrats väsentligt jämfört med de uppgifter som gällde då anspråket framställdes.

Genom förordning bestäms närmare hur den genomsnittliga månadsinkomsten skall beräknas och hur dagsbotsbeloppet skall avrundas, samt om baskonsumtionsavdragets belopp, om beaktande av försörjningsplikt och om dagsbotens minimibelopp.

16 kap.

Om brott mot myndigheter

6 §

Bötesfusk

Den som i syfte att bereda sig ekonomisk vinning ger en myndighet för fastställande av böter väsentligt osanna eller vilseledande uppgifter om sina inkomster, sin försörjningsplikt eller om någon annan omständighet som inverkar på betalningsförmågan, skall för *bötesfusk* dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .
